

EDINOST

Izjava — Izvzemil ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina — Lastnik tiskarna Edinost. — Tisk tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L. 7.—, pol leta L. 32.— in cel leto L. 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širini ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 19 stot. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov po L. 2.—. — Mali oglasi po 2 stot. besila, najmanj po L. 2.—. — Oglasi naročnika in reklamacije se pošiljajo izključno uravni Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Boj proti podmornikom

Razvoj tehnike v splošnem kulturnem napredovanju se izraža tudi v iznajdbah, izpopolnjevanju in neprestanem naraščanju vsakovrstnih morilnih vojnih predmetov. Vojaške organizacije se zlasti v vojnem času osredotočajo vseh iznajdb moderne tehnike. Nekatere panoge tehnične proizvodnje, ki so posebno važne pri vojaških operacijah, pa dosežejo svoj hitri razvoj ravno v vojni, ko se ne štedi z denarjem. K tem iznajdbam je treba šteti letala in zrakoplove in podmorske čolne. Ko je leta 1908. Beriot preletel Rokavski preliv med Francijo in Anglijo, je bil to dogodek svetovne važnosti. Z bliskovito naglico se je razširila ta vest po vsem omlanem svetu in vzbudila veliko občudovanje za srečnega letalca, ki se je proslavil s tem činom. Omenjeni letalec je preletel razdaljo kakor 40 km in to je bila do tedaj največja razkusa, ki jo je zmogla tedanja letalna stroka. Kako majhen se nam zdaj danes ti isti dogodek, če ga primerjamo z uspehi vojnih letal, če pomislimo na zračne bitke, na dolge polete posameznih predznih letalcev tekem vojne, kakor na pr. onega francoskega častnika, ki je zletel tik za francosko fronto v zrak in se pomotoma spustil nekaj kilometrov pred rusko fronto na tla, na kar so ga Nemci ujeli. Ali pa da omenimo polet D'Annunzia nad Dunajem itd. Letalska tehnika je v vojnih letih silno pridobila, tako da ji je danes odprta sijajna bodočnost.

Med morilnimi vojnimi sredstvi na morju pa so postali podmorniki tako uspešno napadalno in obrambno orožje, da je presenetilo marsikatero znamenite vojaške in druge pomorske tehnične izvedence. Ob izbruhu svetovne vojne je imela Nemčija krasno vojno mornarico s primeren številom velikih oklopnih in križark, ki tvorijo glavno silo vsake vojne mornarice in pa vse polno manjših enot, ki spadajo k bojnimi ladjskim skupinam. Vendar pa se je nahajala angleška mornarica v neprimerno boljsem položaju od nemške. Ne glede na pomoč zaveznikovega brodogradništva je bila angleška mornarica po številu velikih močnejša, zato so si Angleži želeli spopada z Nemci, ki pa so previdno odlašali in se pripravljali. Tudi je treba pomisliti, da so izgubili Nemci v bitki pri Falklandskih otokih eno najlepših bojnih skupin, v kateri so bile tri krasne velike ladje, poleg tega pa sta bili izločeni iz boja dve veliki križarki, ki sta se nahajali ob izbruhu vojne v Sredozemskem morju in sta se kmaj rešili v Carigrasko ožino. Ko se je končno nemška mornarica spustila v pomorsko bitko z Angleži v Skagerraku, se je pokazalo sicer, da so Nemci izvrstni pomorščaki, prizadejali so tudi angleški mornarici občutne izgube, toda angleška mornarica bi si zamogla privoščiti več takih bitk ne glede na izgube, kar pa Nemci ne. Zato so se Nemci potegnili zopet v svoja pristanišča, krasne in drage vojaške ladje pa so zasidrane žle samo premo, ogromni kapitali, ki jih je požrla gradnja in oprema morskih velikanov, so ležali mrtvi, niti minljive vojne slave niso prinesli nemškimi admiralom.

Zavedajoč se te svoje inferiornosti na morju, so začeli Nemci vojno s podmorskimi čolni, ko so se zadostno na to pripravili. In v prvih časih se je zdelo, da bodo nemški podmorniki udarili zavezniške s takim uspehom, da se bo vojna sreča naglila tudi na morju na nemško stran. Nemci so tako pomnožili in izpopolnili svoje podmornike, da so se sedaj zavezniške vojaške ladje skrivale pred temi strašnimi morskimi lovci v pristaniščih. Seveda so Angleži takoj začeli s protibrambo in z raznimi napravami so zamogli ustaviti na gotove razdalje smrtonosne čolne, ali pa so jih pravočasno zapazili ter jih uničili. Proti vojnimi ladjam so imeli Nemci pozneje trdo delo, toda vključ temu je bilo njihovo podmorsko brodogradništvo se nadalje nevarno vsaki posamezni vojni ladji, ki je plula brez potrebne spremstva in brez varnostnih odredb po morju. Posebno presenečenje je povzročilo dejstvo, da so se nemški podmorniki pojavili v morjih, ki so oddaljena do tisoč kilometrov od nemškega obrežja, od izhodišča in nazaj so morali napraviti ti podmorniki toj dvakrat toliko pot. Delovanje nemških podmornikov na take razdalje je še povečalo

skrb zaveznikov za njihove vojne mornarice, pa tudi za trgovske ladje, ko so začeli Nemci uničevati tudi nebojne ladje.

Kajpak bi bili imeli podmorniki za Nemce še večjo vrednost, če bi bili ti v stanju ladjo z blagom zapleniti in pripeljati v domače pristanišče, toda podmorniki so premajhni, moštva imajo malo, dalje je v silni brezlični brojavi kmalu prikladal na lice mesta sovražno brodogradništvo. Tako so bili Nemci prisiljeni uničevati ladje, ne da bi poskrbeli za rešitev posadke. Podmorniki so postali simbol najgrozovitejše in najbrezsrčnejše vojne in so očrnili Nemce pred vsem svetom. Ker niso hoteli odnehati, ampak so še pomnožili svojo brezobzirnost v upanju, da izstradajo Anglijo, glavno nositeljico vojnih bremen pri zaveznikih, so si naprtli proti sebi Ameriko, ki je pripomogla, da se je vojna hitreje končala in z zmago zaveznikov. Nemci so prišli ob vso vojno mornarico, a po versalski pogodbi ne smejo več graditi podmornikov. Vključ nemškemu porazu in kljub temu, da niso mogli Nemci s pomočjo podmornikov doseči zmage, kakor so to trdno pričakovali, vendar se je pokazalo, da je podmornik imenitno orožje, ker zamore uničiti najmočnejše boje morske velike s enim izstrelkom, ki dobro zadene. Zato je umevno, da je postalo to orožje posebno važno za one države, katerim primanjkuje denarnih sredstev za gradnjo velikih in neznansko dragih jeklenih oklopnih. Ni vsakdo tako bogat, kot so Angleži in Amerikanci, da bi si vsako leto privoščili spustiti v morje nekaj takih velikanov, ki vladajo svetovna morja.

Pogajanja v Washingtonu o podmornikih so zelo zanimiva. Potem ko se je med štirimi močnimi doseglj sporazum za številno velikih vojnih ladij, se pogajajo sedaj za podmornike. Največji nasprotniki podmornikov so Angleži. Njihov predstavnik Lord Lee je v sijajnem in globoko začrtanem govoru zastopal stališče, da naj se podmorniki izločijo iz pomorskega bojevanja. Trdil si je, da dokazuje, da je to orožje nečloveško, grozovito, onim, ki pravijo, da je le brambeno bojno sredstvo, je dokazoval, da je šibko orožje, proti kateremu se ni težko ubraniti, kakor dokazuje podmorska vojna z Nemci. Tudi je rekel, da so podmorniki silno dragi, ker silijo nasprotnika na varnostne odredbe, ki mnogo stanejo. Toda zd se, da mu vsa njegova zgovornost ni mnogo pomagala. Posebno Francija in Italija, pa tudi Japonska se ne marajo odreči temu orožju »ubogih«. Italija je pač predlagala, naj bi se pri odločevanju tega vprašanja pritegnile še male države.

Razorožitvena konferenca v Washingtonu nam vnovič dokazuje, da se Anglija in Amerika trudita, da bi ohranili svojo absolutno svetovno premoč nad vsem ostalim svetom. Vsa razorožitvena posvetovanja imajo posebno za Angleže in Amerikance smoter ustavitvi nadaljnja oboroževanja, v kolikor ubijajo samo angleško in samo američansko gospodarsko moč. Ker pa sta obe državi bogati, zato sta si pustili tako veliko število ladij, kakršnega si ne more nabaviti nobena druga pomorska sila, med temi je omeniti Francijo, tudi če bi ne bila vezana s pogodbo, da se mora držati določenega števila tonaže. Podmorniki pa so brezprimerno cenejši od velikih oklopnih in lepo številke takih podmorskih krivov utege delati preglavice največjim brodogradništvu. Zato ni misliti, da bi v tem vprašanju zmogla angleška želja. Ubožnejši in slabšeji narodi, ki jim žep ne dopušča, da bi si zgradili dragocene oklopnače in križarke, bodo gradili podmornike.

Washingtonska konferenca bo morda ustavila za nekaj časa tisto blazno naraščanje oboroževanja na morju, ki grozi uničiti svetovno gospodarstvo, vendar ne bo razorožila duhov, kakor vse kaže. Do pravega miru in do prenehanja oboroževanja bi prišlo še-le tedaj, če bi se tudi duhovi razorožili, če bi se izpremenila duševnost imperialističnih narodov, skratka če bi imperializem izgnal kot politični čimfeli. Toda na to ni danes še misliti niti od daleč. Zato nas navdajajo vsi taki poskusi za dosego trajnega svetovnega miru z dvomom.

Jugoslavija

Prva seja nove vlade

Dogodki v Šibeniku in Albaniji. — Železničarsko vprašanje. — Volilni zakon. — BELGRAD, 28. Ministrski svet novostavljene vlade je imel 28. januarja popoldne prvo važno sejo, ki je trajala od 16. do 19. Ministrski predsednik g. Nikola Pašić je na tej seji najprej naznanil, da je minister vojne in mornarice general Zečević podal Nj. Vel. kralju ostavko. Ministrski predsednik je naznanil, da je uradni naslov kralja »Aleksander I.«. Nekateri listi so ga namreč nazivali Aleksander II. z ozirom na to, da je v Srbiji vladal Aleksander Obrenović. Takoj na to pa je ministrski predsednik uvedel razpravo o določitvi delavnega programa narodne skupščine in o vsebini vladne deklaracije, ki bo predložena na jutrišnji seji narodne skupščine. Vladna deklaracija ima kratko označitev ves program vlade in narodne skupščine.

Novi minister notranjih del dr. Voja Marković je ministrskemu svetu podal obširno poročilo o težkih dogodkih v Šibeniku. Notranji minister je navajal vse podrobnosti in vzroke, kako je prišlo do incidenta. Preiskava je v teku in se bo ukrenilo vse potrebno, da se ponovitev takih incidentov prepreči. Storitveni so koraki, da se italijanske vojne ladje ne bodo več zadrževale delj časa v jugoslovenskih lukah.

Notranji minister je dalje poročal o položaju v Albaniji. V sklad določitve nevtralne cone po mednarodni komisiji je prišlo do tega, da so se v tej coni zbrale številne razbojniške tolpe, ki upirajo vpadu na jugsl. zemlje, povsod pleneč in ropajoč ter tako ogrožajo važnost jugosl. krajev. Ministrski svet je sklenil poslati odločen protest proti ustanovitvi nevtralne cone na »eleposlaniško konferenco v Parizu in Zvezo narodov v Ženevi.

Razpravljalo se je nadalje o odpravi sekvestra nad rudnikom v Mežici na Koroš-

kem, o volilnem zakonu, o povišanju draginskih doklad železničarjem in o moratoriju za ogrska plačila v inozemstvu.

Vojni minister Zečević odstopil

BELGRAD, 26. Vojni minister general Zečević je podal demisijo baje zaradi demokratov.

Kot kandidata za vojnega ministra se imenujeta mesto odstopivšega generala Zečevića generala Vasić in Matić.

Izgrodi v Šibeniku

LJUBLJANA, 28. Listi javljajo iz Šibenika: Snoči je došlo v Šibeniku v široki ulici do incidenta med italijanskimi mornarji s tukajšnje postajne ladje »Audace« ter nekaterimi meščani. Italijani, ki so imeli s seboj orožje, so pričeli streljati, kar je povzročilo, da se je zbrala večja množica prebivalstva in da sta prihiteli na lice mesta policija in vojaška patrulja, ki sta množico razgnali. Nato so Italijani odšli na obalo ter se vkrcali na ladjo. Zatem se je italijanska vojna ladja umaknila od obali ter pričela streljati nanje z strojnimi. Obstreljevanje je trajalo do polnoči. Izstreljenih je bilo okoli tisoč strelcov. K sreči ni bilo na obali ljudi. Ranjena sta bila 2 pasanta eden lahko, drugi težko.

Jugoslovenska vlada je baje vložila protest v Rimu in bo zahtevala odstranitev italijanskih vojnih ladij iz jugosl. pristanišč.

RIM, 28. Listi objavljajo ostre komentarje k šibeniškemu dogodku in zahtevajo od vlade odločen nastop proti jugoslovenski vladi.

Kralj Aleksander v Sloveniji

LJUBLJANA, 28. Snoči v ponedeljek ob 20. se je kralj Aleksander s posebnim dvornim vlakom odpeljal v Slovenijo. Spremljata ga minister dvora Janković, prvi adjutant general Hadžić in številna suita. Kralj potuje incognito. Dvorni vlak je prispel danes ob 11.12 minut v Ljubljano, kjer se je ustavil na glavnem kolodvoru. Na peronu sta kralja pozdravila g. pokrajinski namestnik minister Ivan Hribar in poveljujoči general g. Djordje Dokić. Pri sprejemu so bili navzoči minister za socialno politiko g. dr. Gregor Žerjav in šef oddelka notranjih del g. dr. Vilko Baltić, ravnatelj Južne železnice Bračić, ravnatelj ing. Šega, nadzornik državnih železnic g. Negovetić in centralni nadzornik Južne železnice g. Pregelj. Kralj Aleksander se je delj časa prijazno razgovarjal z ministrom Hribarjem, generalom Dokićem, z ministrom dr. Žerjavom in s predsednikom dr. Baltićem. Ob 11. uri 35 minut se je dvorni vlak odpeljal proti Šiški, kjer je ostal 10 minut. Nato je nadaljeval svojo pot v Kamnik.

Kralj Aleksander se udeležil lova na divje koze v Turkovcih-Gorupovem lovišču v Kamniških planinah. Danes prenoči v lovski koči v Kamniški Bistrici. Vest nekega tukajšnjega lista, da se kralj udeležil lova v Windischgrätzovem lovišču in da je knez Windischgrätz v posebni avdienci pri pokrajinskem namestniku zaprosil, da sme prisostvovati temu lovu, je neresnična. Knez Windischgrätz lova v Kamniški Bistrici že zdavna nima več v najemu.

Vest o kraljevem prihodu se je bliskoma razširila po Ljubljani. Ob železniškem prelohu na Dunajski cesti je številna množica pričakovala dvorni vlak in spoštljivo pozdravljala vladarja.

Obnovev diplomatičnih zvez z Bolgarijo

BELGRAD, 28. Dosedanji odpravnik poslov Bolgarske g. Todorov je imenovan za poslanika na belgrajskem dvoru. Jugosl. odpravnik v Sofiji Rakić je bil že prej imenovan za poslanika.

Čehoslovaška

Pred dogovorom med Jugoslavijo in Avstrijo?

PRAGA, 28. V tukajšnjih političnih krogih se govori, da se bo v kratkem vršil sestanek min. predsednika Beneša z min. predsednikom Pašićem. Kraj sestanka še ni določen. Ni izključeno, da pride Pašić v Prago. Na potu tja bi se vršil tudi sestanek jugoslovenskega min. predsednika z avstrijskim kanclerjem. Predmet tega sestanka bi bil razgovor o podrobnih pogodbah med Jugoslavijo in Avstrijo, kakršna je bila nedavno sklenjena v Pragi.

Bolgarska

Razprava proti vojnim krivcem

SOFIJA, 28. Včeraj se je končala zasliševanje ministrov bivše Radoslavove vlade. Začelo se je zasliševanje prič. Bivši minister za javna dela Bakalov, eden obožencev v tem procesu, je umrl.

Rusija

9. komunistični kongres v Moskvi. — Lenin za državni kapitalizem

RIGA, 27. Listi javljajo iz Moskve: Lenin je izjavil ob otvoritvi 9. komunističnega kongresa dne 24. t. m. med drugim, da se komunističnim poslancem ni povsem posrečila osvoboditev od kapitalizma. Danes pa je nemogoče nadaljevati boj. Lenin je zaključil z zagotovitvijo, da je prišel do spoznanja, da ne gre danes več za to, da se kapitalizem uniči, temveč da to, da se ohrani in izpremeni v državni kapitalizem.

Vesteja v Kareliji

HELSINGFORS, 28. Število okrajev, ki so se pridružili vstaškemu gibanju v Kareliji, narašča. Vstaši so baje izvojevali nove zmage. Čičerin je poslal finski vladi novo noto glede Karelije. Ta nota ponavlja ugovore, vsebovane v prvi noti in navaja imena finskih državljanov, ki so pomagali vstašem. Istočasno je ruski zastopnik v Helsingforsu izročil finski vladi noto, v kateri zahteva, naj se odpravi kvarantena za kurirje in uradne osebe, ki prihajajo iz Rusije.

Sinovjev o sovjetski gospodarski politiki

DUNAJ, 28. Iz Moskve javljajo: Te dni je poročal Sinovjev na vserski komunistični konferenci o komunistični internacionali. Posebno se je bavil s karakteristiko nove taktike komunistične internacionalne v zvezi z novimi objektivnimi in subjektivnimi pogoji. Glavni moment, ki karakterizira danes taktiko komunistične internacionalne, se kaže v težnji delavskih slojev po ustvaritvi enotne fronte proti rastočemu pritisku kapitala. Ta moment mora komunistična internacionala razumeti in dati geslo zedinjenja delavskim slojem. V ta namen moramo stopiti v gotov stik z mednarodnimi menjševiki, seveda brez popuščanj v temeljnih organizacijskih vprašanjih. O kakem miru med nami in socialnimi izdajalci pa ne sme biti govora. Če se združimo, se bo to zgodilo predvsem zaradi tega, ker se sedaj nahajamo v dobi novega vzpona delavskega gibanja. V takih časih je naša dolžnost, da stojimo blizu množicam, kakor nikoli, blizu množicam, nikdar pa zagovornikom pomirjenja. Gibanje za dosego enotne delavske fronte se ne sme prezirati, ako obstaja, globoko in revolucionarno. Ne predlagamo miru s 2. in 2½ internacionalo, pač pa strnitev delavskih slojev. Boj proti vojni, proti rastoči draginji, to sta vprašanja, o katerih se da razpravljati v slučaju sporazuma.

Sinovjev je nato govoril o stališču komunistične internacionalne nasproti novi gospodarski politiki. Zaradi te politike vodijo številni naši sovražniki hud boj proti nam. Buržuazija in zagovorniki pomirjenja prikazujejo težavni gospodarski položaj sovjetske Rusije, njeno dezorganizacijo in lakoto kot posledico proletarske revolucije. S tem bi hoteli iztisniti revolucionarni duh iz proletariata. Anarhistični elementi prikazujejo našo gospodarsko politiko kot izdajstvo na revoluciji in prid kapitalu in poizkušajo ustanoviti četrto internacionalo. Toda to so majhne in šibke skupine, ki bodo kmalu izginile. Brez pretiravanja se lahko trdi, da pomeni vsaka zmaga na gospodarskem polju zmago na polju svetovne revolucije.

Ruski listi so polni člankov o 9. komunističnem kongresu. »Pravda« pravi, da inajvsa vprašanja, ki so na dnevnem redu kongresa, le en cilj: razvoj produktivnih sil v deželi in likvidacija velike dezorganizacije, ki vlada v celi Rusiji. Zadnji sovjetski kongres — pravi list — naj nam bo v svarilo. Vsi se spominjamo na izredno zadovoljiva poročila in predvidevanja o naši industriji. Vključ temu smo prišli po več mesecih do sedanjega stanja, ki je tako prevrnilo vsa predvidevanja in program proizvodnje, da je prišlo celo tako daleč, da je šlo celo za sam obstoj republike. Spominjamo se tega strahovitega svarila. Za nami preže lakota, slaba žetev, propast poljedelstva in pri tem malo živil v shrambah. Moramo biti pripravljeni na mnogokatero izpremembo kurza in zgodovine — zaključuje list — v gospodarski politiki je potrebna največja previdnost. »Komučeskaja Žizn« pravi v poročilu o kongresu: Na konferenci se je zelo izčrpno razpravljalo o težavnem in strašnem gospodarskem položaju republike. Kriza, v kateri se sedaj nahaja naše poljedelstvo, se bo težko občutno izboljšala v prihodnjih letih; so znaki, ki kažejo celo na shujšanje položaja v industrijskih podjetjih. Položaj je v splošnem tak, da zahteva največji napor vseh sil. Zato je tudi konferenca začrtala glavne smeri nadaljnega delovanja. Naloga 9. komunističnega kongresa bo, da udeležiti te smernice.

Poljska

Pred novimi pogajanjmi med Poljsko in Rusijo

BEROLIN, 28. Listi javljajo iz Varšave. Oba sovjetska zastopnika, Karahan in Ukrajinec Šanski sta odpotovala te dni iz Varšave, prvi v Moskvo, drugi v Harkov. Na Poljskem se pripisuje njihovega odhoda velika važnost. Smatra se, da je odhod sovjetskih zastopnikov v zvezi z nadaljevanjem pogajanj o trgovskih odnosih med Poljaki in obema sovjetskima državama.

»Vossische Zeitung« piše tudi o odhodu ruskih zastopnikov iz Poljske in pravi, da se pričakujejo važni mednarodni politični dogodki.

Francija

Zbornica glasovala zaupnico Briandovi vladi

PARIZ, 28. Zbornica je glasovala zaupnico Briandovi vladi s 355 glasovi proti 117.

Briand vabi zaveznike na sestanek v Cannes

PARIZ, 27. Briand je poslal angleški, italijanski, američanski, japonski in bel-

gijski vladi vabilo, da naj pošljejo svoje zastopnike na prihodnjo konferenco vrhovnega sveta, ki se bo vršila v Cannesu dne 6. januarja. Razpravljalo se bo o vprašanju odškodnin in o sklicanju medzavezniške konference.

Odškodninska komisija razpravlja o ukrepih proti Nemčiji

PARIZ, 28. Včeraj se je sestala komisija za odškodnine, ki je razpravljala o ukrepih proti Nemčiji, ker ni izročila Franciji dolgovane množine premoga. Množina premoga ki bi ga Nemčija morala izročiti in ki je znašala 14.000 ton, je baje padla na 9000 ton. To baje vsled tega, ker se gotovi nemški industrijalci pritožujejo, da se premog, ki ga daje Nemčija, rabi za poslovanje rudnikov Loreni.

Italija

Italijanski Rdeči križ za Rusijo

RIM, 28. Včeraj je podpisal predsednik ruske misije pred svojim odhodom v Rusijo dogovor s predsednikom italijanskega Rdečega križa, ki vsebuje določbe glede odhoda pomožne misije v Rusijo. Misija bo odšla prve dni februarja in bo ustanovila v Rusiji 18 kuhinj za stradajoče ljudstvo.

Vojna med fašisti in komunisti

RIM, 28. Vključ Bonomijski okrožnici za vzpostavitev miru se spopadi med fašisti, socialisti in komunisti nadaljujejo. V okolici Monferrato so fašisti razdeljali Delavsko zbornico. Pri tem sta bila 2 komunisti ubita, 5 fašistov pa ranjenih.

V Dosolzu di Viadana je bil v nekem spopadu 1 fašist ubit, eden pa težko ranjen. Arretiran je bil 1 komunist.

Tudi v Toskani postajajo spopadi vedno bolj pogosti. V Bolonji je tudi prišlo do večjih izgredov.

Anglija

Lloyd George v Cannesu

CANNES, 28. Lloyd George je prispel včeraj v Cannes. Sprejel ga je župan.

Protiangliška vstaja v Egiptu

KAIRO, 28. V mestu vlada mir. Javni avtomobili vozijo, toda kočije se še niso prikazale na ulice. Vlada uradi poslujejo. Po vesteh iz Lonskora vlada tam mir. V Portsaidu je prišlo snoči do izgredov, toda danes se je vzpostavil mir. Mir vlada tudi v Aleksandriji in Suezu.

LONDON, 28. »Foreign Office« javlja o položaju v Egiptu: V zadnjih egiptovskih izgredih je bilo 11 Egiptovcev ubitih, 14 pa ranjenih. Med Angleži ni bil nihče ubit. Po mestih se izgredi še niso končali. Poizkušal se je celo atentat na vlak na dan božiča. V gornjem Egiptu vlada mir. Do najhujših izgredov prihaja v južnem Egiptu. Po prihodu angleških čet v Suez se je položaj izboljšal. Oddelki egiptovskih čet so bili poslani v razne kraje. Nekoliko aeroplanov je prispelo v Assin. Vojno brodogradništvo je prispelo po Nilu. V Kairu in Aleksandriji je bilo mnogo oseb aretiranih. V Suezu in Portsaidu vrši policijsko službo vojaštvo.

V Aleksandriji se napovedana splošna stavka ni vršila.

Nemčija

Nemški zastopniki pri odškodninski komisiji

PARIZ, 28. Nemška vlada je zaprosila odškodninsko komisijo, naj sprejme nemške zastopnike, da se pouče o nekaterih vprašanjih, ki jih mora vedeti, preden odgovori na noto od 15. dec. Komisija je povabila nemške zastopnike za četrtek, dne 29. dec. ob 18.

Avstrija

10 milijonov kron za duzajsko univerzo

DUNAJ, 28. Doslej se je nabralo v državi 10 milijonov kron za duzajsko univerzo. Naznanja se ustanovitve pomožnih uradov v Švici, na Nizozemskem, na Švedskem, na Norveškem, v Franciji, v Angliji in Ameriki.

Ogrska

Madžarska za gospodarske stike z Rusijo

BUDIMPESTA, 28. Trgovinski minister Hegyeshalmy je izjavil v komisiji za zunanja in gospodarska vprašanja, da bo porabil prvo priložnost, da stopi na gospodarskem polju v stik z rusko vlado, ker rusko tržišče je zelo primerno za prodajanje madžarskih proizvodov. Izjavil je tudi, da je izolacija Madžarske od zapadnih držav končana in je železniški promet z Dunajem že vzpostavljen.

NASIM NAROČNIKOM. Ker je med našimi naročniki mnogo takih, ki niso še poravnali naročnine do 31. t. m., jih prosimo tem potom, da to storijo še pred koncem leta.

Istočasno naznanjamo vsem naročnikom, da se mora plačevati naročnina vnaprej in da velja le v tem slučaju cene, ki so označene na glavi lista, t. j. L. 60.— letno, L. 27.— polletno in L. 15.— trimesečno. Vsako zaostalo naročnino bomo računali od sedaj naprej po L. 7.— mesečno.

Ker ima upraviteljstvo v opominu na posameznike le nepotrebne stroške in zbujo časa, upamo, da se bo naša prošnja upoštevala.

Upravna razdelitev Jugoslavije

BELGRID, 28. Novosestavljena vlada ima pored drugih vprašanj v svojem programu tudi izvršitev zakona o upravni razdelitvi države. Tozadevna razprava bo gotovo dolga in burna, ker bo šlo za menjanje dejanskega stanja v posameznih delih države, v katerem je vzraslo nekoliko generacij. Posamezni dosednji upravni deli jugoslovenske države so se morali vdajati v gospodarsko in večkrat tudi politično življenje, ki sta jim ga narekovala nekdanji Dunaj in Budimpešta, katera sta znala vravnati stvar tako, da so tudi železnice, ceste in druga prometna pota popolnoma odgovarjala narekovani upravni razdelitvi države. Prva naloga nove jugoslovenske države, ki je nastala na podlagi ujedinjenja treh jugoslovenskih plemen, je bila ta, da popravljaj, kar je bivša Avstro-ogrška naredila le v namenoma, da razdruži in razkosa jugoslovenski narod in da posamezne njegove dele loči politični in gospodarski. Seveda se bodo morale z novo upravno razdelitvijo nemudoma spraviti v sklad tudi prometne zveze, ker bo drugače posledica nove upravne razdelitve upravičeno splošno nezadovoljstvo v državi.

Vidovdanska ustava določa v členu 95, da se porazdelitev na oblasti izvrši z zakonom po prirodnih, socialnih in ekonomskih razmerah s pristavkom, da nobena oblast ne sme presegati števila 800 tisoč prebivalcev.

Predlog, ki ga je izdelala vlada glede razdelitve v oblasti, skuša zadostiti tem zahtevam, brez ozira na plemensko razdelitev prebivalstva in na historične meje posameznih delov — v kolikor ne nasprotuje to ustavnemu členu 135. Ravno ta člen pa je ovira, da se gornje načelo ni moglo izpeljati dosledno, marveč da so se na pr. glede Bosne ohranile zgodovinske meje v indirektnem smislu. Toda ustava predvideva tudi priporočljive posamezne okrajave izvenbosenskih oblastev, seveda s pristavkom, da prebivalstva. Pri grupiranju krajev v oblasti je bilo treba imeti pred očmi tudi smer, v kateri se bodo posamezni predeli gibali v gospodarskem in prometnem oziru v bližnji ali daljši bodočnosti. Tam kjer se ta smer danes ne more povsem z gotovostjo predvideti, ali kjer ni še izrazitih središč, se predlaga razdelitev na večje število manjših oblastí, ki morajo na podlagi člena 95. same voditi račune o tem, da se spajajo v večje oblasti v mejah, ki jih določa ustava.

Oglejmo si sedaj predlagano upravo razdelitev posameznih pokrajin države. Število prebivalstva je računano po statističnih podatkih iz l. 1910., ker izidi najnovejšega ljudskega štetja niso še znani.

Slovenija bo razdeljena na: **Ljubljansko oblast**, ki bo po številu prebivalstva skoraj natančno tako velika, kakor je bila bivši dežela Kranjska, ki je štela 525.925 ljudi. Štela bo skupno 527.358 prebivalcev.

Mariborska oblast obsega od bivše Stajerske 425.791 preb., od bivše Kranjske 2447 preb., od Koroske 16.602 preb. ter celo Prekmurje razen Dolnje Lendave in njene bližnje okolice, ki ima v večini madžarsko prebivalstvo. Število prebivalcev mariborske oblasti bi mogli navesti z okroglo številko 526.000. Mariborska oblast bi bila potemtakem skoraj točno tako velika kakor Ljubljanska.

Oblasti, ki nastanejo iz sedanjih Hrvaške-Slavonije, kažejo v predlaganem obsegu sledečo velikost.

Krajiška oblast s sedežem v Karlovcu obsega celo županijo Lika—Krbava, županijo Modruš-Reka in nekatere kraje iz Zagrebske županije. Skupno bi štela Krajina 656.326 prebivalcev.

Geografski obsega predlagana Karlovska oblast tri dele: Hrvaško primorje, visoko Liško višavje in na nizki ali plitvi Kras, ki se od vseh strani nagiblje v Karlovsko kotlino, a prehaja na izlivih v ravnino Rosavino. Kar se tiče vprašanja nje glavnega mesta, bi prišli zanj v poštev trije kraji: Karlovec, Ogulin, dosednji sedež modruško-reške županije, in Sušak, ki ga zahtevajo Primorci.

Druga je **Zagrebska oblast**, ki bi sestojala iz preostalih okrajev dosedanje zagrebske županije (Dugo selo, Jastrebarsko (Jaska), Pisarovina, Samobor, Sisak, okraj in mesto, Stubica, Sv. Ivan Zelina, Velika Gorica in Zagreb (okraj); skupno 294.000 prebivalcev, dalje iz cele Belovarske županije s 333.000 prebivalcev in pa od varaždinske županije iz okrajev Pregrada, Krapina in Klanjec s 95.000 prebivalci. Zagrebska oblast bi v tem obsegu štela 722.000 prebivalcev.

Varaždinska oblast sestoji iz dosedanje varaždinske županije brez okrajev Pregrada, Klanjec in Krapina, iz celega Medimurja, in pa iz pretežno madžarskega dela našega Prekmurja, to je iz občin Dolnja Lendava mesto in okolica ter D. Lakoš. — Ta oblast bi štela 301.000 ljudi.

Osječka oblast je sestavljena iz cele županije viroviške, iz cele županije požeške, iz središnjega kraljevskega mesta Osjeka, dalje iz naše Baranje, in naposled še iz okraja Apatin, ki leži v jugozapadni Bački ob Donavi. V tem obsegu bi štela osječka oblast 634.000 prebivalcev.

Dalmacija je razdeljena na dve oblasti, mal

del pa bi pripadel izvenadalmatinski oblasti, to je Crni gori, kakor predvideva že člen 135 vidovdanske ustave.

Severni del dežele obsega **Spliška oblast**, ki sestoji iz političnih glavarstev Benkevac, Knin, Sinj, Šibenik, Split, Brač ali Supetar ter naposled zadnjega okrajnega glavarstva razen mesta Zadra in bližnje okolice. Skupno bi štela tedaj spliška oblast 402.300 prebivalcev. Kot sedež oblasti je vsekakor Split najprikladnejše dalmatinsko mesto.

Druga dalmatinska oblast je **Dubrovačka**. Tej pripadajo po vladnem predlogu okrajna glavarstva Dubrovnik, Metković, Makarska, Imotski ter otoški glavarstvi Korčula brez otoka Lastovo in Hvar. V tem obsegu šteje dubrovačka oblast 182.300 prebivalcev.

Najjužnejši konec Dalmacije, to je politični okraj kotorski se priključi **Zetski oblasti**. Ta sestoji razen tega iz cele Crne gore, v glavnem v obsegu iz l. 1912, ter iz južnosrbskih okrajev Berane in Metohija. V tem obsegu bi štela Zetska oblast 409.600 prebivalcev. Njeno ime je historična tradicija iz srednjeveške srbske zgodovine. Zeta se je namreč imenovala takrat današnja Črna gora, za katero se je uveljavilo novo ime šele v novem veku. — Kot središče Zetski oblasti navaja vladni predlog Cetinje.

Bosna in Hercegovina se je doslej delila na šest okružij, ki odgovarjajo po številu prebivalstva hrvaškim ter vojvodinskim županijam. Po vladnem predlogu bi se razdelila dežela v štiri oblasti, katerim bi tvorila jedro dosedanja štiri okrožja, dočim bi se dve, Bihako ter Travniški, priključili ostalim.

Največja bosnanska oblast postane **Vrbaška oblast**, ki ima svoje ime po reki Vrbas. Sestoji iz celega dosedanjega okrožja Bihać, iz dosedanjega okrožja Banjaluka razen kotarov Derventa in Tešanja in pa iz kotarov Varcar-Vakuf, Jajce in Bugojno. Skupno šteje ta oblast 618.400 prebivalcev. Kot glavno mesto te oblasti je gotovo Banjaluka po svoji legi in velikosti najprikladnejša.

Severovzhodni del Bosne zavzema **Tuzlanska oblast**, sestojajoča iz dosedanjega okrožja Tuzla in pa iz okrajev Derventa ter Tešanja. Ta oblast bi imela kakih 544.000 prebivalcev.

Sredino Bosne zavzema **Sarajevska oblast**, ki sestoji iz dosedanjega okrožja Sarajevo, Zepče, Zenica in Travnik. Skupno bo merila ta oblast 371.900 prebivalcev z glavnim mestom Sarajevom.

Mostarska oblast obsega vse dosedanje Mostarsko okrožje, to je z drugimi besedami Hercegovino in pa kotare Prozor (ležeč ob Rami, dotoku Neretve), Zupanjac, Livno in Glamoč.

Največja oblast v Vojvodini je **Bačka**, ki sestoji po vladnem načrtu iz glavnega dela dosedanje županije Bačke, toda brez onih okrajev, ki leže ob Tisi, dalje iz svobodnih mest v Bački Novi Sad, Sombor in Subotica ter iz sremške županije razen okraja in mesta Zemun in Staropazovski okraja z mestom Sremski Karlovec. V tem obsegu bo merila Bačka oblast okrog 750.000 prebivalcev.

Potiska oblast bi zavzemala ves srednji in severni del našega Banata in pa ob Tisi ležeče okraje iz Bačke in sicer Zabaljski, Titelski, Starobčeljski in Senčanski (Sentaj); glavni del tega ozemlja je znan pod imenom Sajkačka kot najstariji srbski predel v Vojvodini. Dalje spada k Potišju še ustju Tise nasproti ležiči okraj Staropazovski z mestom Sremski Karlovec, kar je bilo doslej del županije Sremske. V tem obsegu bi štela Potiska oblast kakih 580.000 prebivalcev.

Južni in vzhodni del Banata, to je okrajji Zichfalva, Vršac, Bela Crkva, Alibunar, Kovin in Pančevo z mestom Pančevo spadajo pod **Belgrajsko oblast**, ki obsega vrhutega še iz Srema Zemunski okraj, a brez mesta Zemun, in pa dosedanja Belgrajski ter Smederevski okraj. V tem obsegu bi štela Potiška oblast kakih prebivalcev. Belgrad sam tvori z Vračarskim jezerom in mestom Zemunom posebno oblast, ki bi štela kakih 16.000 prebivalcev.

Onstran doline Morave leži mala **Branicevska oblast**, ki sestoji iz dosedanjega okraja Požarevac in pa iz sreza Poreč, od katerega je ločilo gorovje ter iz sreza Resava, ki je pripadal doslej Moravskemu okraju. V tem obsegu bi štela oblast kakih 320.000 prebivalcev in bi spadala med najmanjše v državi.

Zapadni predel severne Srbije bi tvoril **Podrinsko oblast**, sestavljeno iz okrajev Podrinje, Valjevo in Užice, kar da skupno 543.000 prebivalcev.

Oserdnji del severne Srbije zavzema **Sumadijska oblast**, ki naj bi sestojala iz okrajev: Kragujevac, Rudnik, Kruševac, iz okraja Moravskega (Cuprija) razen sreza Resava in iz okraja Čačak razen enajst občin sreza Studenica, ki gredo, ker daleč na jugu, k Raški. V tem obsegu bi štela oblast kakih 735.000 prebivalcev in bi tedaj tudi spadala med največje v državi.

Južnovzhodni del severne Srbije obsega **Niška oblast**, ki sestoji iz okrajev: Niš, Piroć, Timok, Krajina (Negotin) razen sreza Poreč in iz severne večje polovice Vranjskega okraja, to je sreza Vlasotince, Leskovac in Jablanica ter sreza Dobrič, iz okraja Toplica in naposled od Bolgarske pridobljeno ozemlje ob Timoku in pri Caribrodru. Tako bi štela Niška oblast okrog 750.000 prebivalcev.

V južni Srbiji imamo le štiri oblasti in to: Nekdanji Novopazarski sandžak zavzema

Raška oblast, ki je sestavljena iz dosedanjih okrajev Raška, Bijelo polje, Plevlje, Prijepolje, Zvečan (Kosovska Mitrovica) ter iz 11 občin sreza Studenica okraja Čačak. Vsa ta oblast bi štela le okrog 200.000 prebivalcev in je za Dubrovačko najmanjša oblast v državi.

Kosovska oblast sestoji iz okrajev Kosovo, Prizren in Toplica (Prokuplje), toda slednji brez sreza Dobrič ter naposled iz štirih občin iz Vranjskega okraja. Ta oblast, bi štela kakih 400.000 prebivalcev.

Glavni del južne Srbije zavzema **Skopska oblast**, ki jo tvorijo okrajji Skoplje, Kumanovo, Bregalnica in Tikveš, dalje južna manjša polovica Vranjskega okraja, to je srezi Masurički, Poljanički in Očinski, potem od Bolgarske pridobljeno ozemlje Krajiste pri Bosilgradu in pa Strumica ter naposled glavni del Tetovskega okraja razen južnih občin, ki gredo v Bitolsko oblast. V tem obsegu bi štela Skopska oblast blizu 770.000 prebivalcev.

Zadnja oblast na jugu je **Bitolska oblast**, ki sestoji le iz okrajev Bitolskega in Ohridskega ter od Tetovskega okraja iz južnih srezov Poreč in Galičnik in šteje lepo zaokrožena mala enota nekaj nad 350.000 prebivalcev. Vsa država bo torej razdeljena v 26 oblasti.

Nemci in Slovani

Povodom sklepa trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Nemčijo je neka ugledna oseba podala nasprotni poročevalcu zagrebskega »Tagblatta« nastopne izjave:

Jaz sodim, da tvori vsa Srednja Evropa, da, vsa Evropa gospodarstveno enoto, ali točneje rečeno: bi jo morala tvoriti. S tega vidika presojam tudi vprašanje: kako mislim o nemško-jugoslovenskih odnosih? Razvoj novega kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev dopušča sklep, da je tej deželi usojena znamenita in vodilna vloga na Balkanu. In ravno zato bi moral svobodni in demokratični srbski narod kot prvak jugoslovenskih plemen delovati za mir med narodi v boljšem smislu. Ako stori to, potem bo izpolnila njegova velika zgodovinska naloga tako, kakor pričakujemo in se nadejamo od tega naroda svobodoljubni in demokratično misleči Nemci.

Kar se pa tiče tesne zveze med nemškim in jugoslovenskim plemenom, menim, da je redna in pravilna od vsakega šovinizma in narodnega sovraštva osvobodena izmenjava ne le gospodarskih, ampak tudi duševnih dobrin v interesu obeh držav in da si jo moramo brezpogojno želeli. V interesu napredujoče pravice med narodi pričakujem posebno mnogo od izmenjavanja kulturnih dobrin. Veseli me, ko slišim, da v Jugoslaviji prevajajo nemške pisce, da vzpirajo na odrih nemškega dela, skratka da se v Jugoslaviji nemško duševno delo ceni. Žal, da pri nas v Nemčiji še veliko premalo vemo o kulturnem življenju Jugoslovenov. Kakor pa sem doznal, delujejo že znameniti slavisti v Nemčiji, ki naj nam približajo jugoslovenske pisce, jugoslovensko kulturo. Smatram ta stremjenja za jako važna in skrajno plodonosna ter želim, da bi v Nemčiji temu delu posvečali največje zanimanje. Saj to je bila pogreška Nemcev, da so tako malo poznali narode, ki jih obkoljujejo! Kar je treba na tem polju dohiti, naj se zgodi in to se bo tudi moralo storiti, kajti obe državi sta gospodarstveno druga na drugo navezani. A ne le radi tega, da bo ustrezno gospodarstvenim interesom, je potrebno poznanje jugoslovenske kulture in jugoslovenske svojstvenosti.

Ob tej priliki bi takoj opozoril na pereče vprašanje, ki je neizmerno važno za izmenjavanje duševnih dobrin. To je vprašanje pravic pisca. Če se s primernimi dogovori zagotovi zaščita duševnega dela, se bodo mogli kulturni odnosi hitreje izpolniti in bodo postali intenzivnejši. Današnje negotovo stanje je škodljivo in ovira delo tistih, ki delajo na izpolnitvi nemško-jugoslovenskega kulturnega prometa.

Na vsak način pa želi nemški narod in želim jaz osebno jugoslovenskemu narodu vse dobro in verujem posebno v mirno in bogato bodočnost te dežele.

Taki glasovi prihajajo sedaj iz Nemčije, ki pričajo, kolik prevrat so povzročili veliki zgodovinski dogodki v sodbi treznih in mislečih Nemcev o Jugoslovenih, njihovi državi in nje pomembnosti v mednarodnem življenju.

Podoben preobrat v sodbi se kaže tudi v Avstriji. Viden znak za to je sestanek v Lani med čehoslovaskimi in avstrijskimi državniki. Poročila z Dunaja pripovedujejo, da so ti poslednji naravnost navdu-

šeni v pričo sprejema, ki so ga jim priredili Čehi. No, to bi bilo na vse zadnje le vnanost, oblika, vladnost, ki je dolžnost kulturnih ljudi. In Čehi so velevkulturni narod. Toda, dunajska poročila govore tudi — citaj večerni »Piccolo« od 21. t. m. — o velikih uspehih, ki so dozoreli na omejenem sestanku. In sicer ne le na polju medsebojnega gospodarskega življenja. Tudi uspehi, doseženi v političnem pogledu, da nadkriljujejo najlepše nade! Nemci in Čehi se uče iz dogodkov, iz zgodovine, in izvajajo tudi primerne posledice. Pozabljajo na to, kar je bilo v minulosti in jih je ločevalo, in se pogajajo o tem, kako se ima njihovo medsebojno življenje urediti za bodočnost. Če volja za praktično izvajanje dogovorov v Lani ostane trajna na obeh straneh, bo to gotovo v neizmerno korist obema državama.

Kaka pa se nam kaže spričo tega prevrata politika italijanskega ministra za vnanje stvari Della Torrette? Malenkostna, pritiklavka! Zasnovana je na domnevi, da more Italija še vedno ponosno prezirati in omalovaževati države, katere so močni Nemci — močni slej ko prej kljub grozni nesreči, ki jih je zadela — začeli visoko ceniti. Misleča italijanska javnost pa bi že morala priti do spoznanja, da je Della Torretta s svojim sestankom v Benetkah, s svojo madžarofilsko politiko v burgenlandskem vprašanju ustrelil veliko — kozla. Nemci in Čehi gredo sedaj preko poti politike gospoda Della Torrette.

Iz govora južnotirolskega poslanca grofa Toggenburga

V italijanski zbornici je imel južnotirolski nemški poslanec Toggenburg razsežen govor, v katerem je razpravljal o gospodarskih in šolskih vprašanjih ter o politiki položaju. Ostro je obsodil vladno politiko nasproti manjšini na južnem Tirolskem. Ker gre ta politika tudi nam Jugoslovenom v Julijski Krajini živo do kože, bo zanimivo gotovo tudi naše čitatelje, če jim podamo nekoliko glavnih odstavkov iz tega govora.

V odstavku o političnem položaju je menil Toggenburg, da je neločljivo in nepravilno, ako se zahteva, naj se državljani novih dežel približajo državi. Nasprotno: država bi se morala približati njim in odpraviti vzrok njihovega nezadovoljstva. Za to sta vladni odprti dve poti: ali pot železnice, ali pot medsebojnega razumevanja. Pot nasilstva ima mnogo pristašev že zato, ker Italija ni imela še nikakega izkustva v postopanju z narodi in ker so tri leta prekratka doba, da bi si mogla pridobiti pravo sliko tega kočljivega vprašanja. Pot nasilstva pa nikakor ni prava in ne more dovesti do sporazuma med dvema narodoma. Edino sredstvo za to je pot sporazuma. Sicer pa ta pot odgovarja tudi italijanskemu čustvovanju. Razen tega dopušča ta pot močno roko, seveda le na predpostavki najstrožje nepristranosti. Politika, zgrajena na podlagi medsebojnega razumevanja, utegne donesati izvrstnih sadov, dočim mora vsak poizkus zatiranja imeti najhujše posledice.

Grof Toggenburg se je dotaknil na to znane razprave v senatu, kjer je generalni komisar Credaro branil svojo upravo. Senator Tomasio je rekel, da naj bi južna Tirolska pod novo vladno našla tisti mir in blaginjo, ki ju ji je prejšnja vladavina odrekala. Grof Toggenburg je pripomnil, da bi bilo južnotirolsko prebivalstvo v bogati meri zadovoljno, če bi bilo delezno tistega mira in blaginje, ki ju je imelo pred vojno. Stiri činitelji so, ki tvorijo gospodarsko moč dežele: vodne sile, bogastvo na lesu, živina in tujski promet. Vse to skupaj tvori bistveno podlago gospodarskega obstanka južne Tirolske. Globoko se mora obžalovati, da se ni vladala še nikoli resno bavila z rešitvijo teh življenjskih vprašanj. V Avstriji in Nemčiji so se že — da si sta bili premagani — naredile velikanske naprave za izkoriščanje vodnih sil in še vedno delajo nove. Pri nas pa se ni premaknil še noben kamen. Edino, kar se je zgodilo, je bilo to, da se je vodni zakon poslabšal, vsledčesar se so mogli izdelati fantastični in neizvedljivi načrti, ki niso imeli nobenega drugega pomena, nego da so bili dobrim vodnim načrtom v oviro.

Kar se tiče vprašanja lesa, je ugotovil Toggenburg, da je vlada najprej mirno gledala, kako je nepoštena in nesmotna trgovina visala cene, sedaj pa opušta vsako zoščitno odredbo, kar je provzročilo znano lesno krizo, ki je popolnoma uničila indus-trijo z žagami.

Tudi glede živinoreje je vlada ukrenila ravno nasprotno od onega, kar bi bila morala. Na eni strani je ovirala izvoz, na drugi pa pospeševala uvoz v izredni meri, kar je bilo brez koristi za konsumente in le v korist nekaterim kupčevalec, a živinorejcem v velik škodo.

Namesto da bi vlada pospeševala tujski promet, je delala le težave tujim državljanom. Če vlada ne izpremeni svojega postopanja, je pričakovati popoln polom visoko razvitega tujskega prometa.

Na to se je Toggenburg baval z izjavo senatorja Tomasia, da je treba sovraštvo ublažiti. Poslanci južne Tirolske so pripravljeni na to, seveda le pod pogojem, da se bo tako delalo tudi z druge strani. Kaka izprememba načelnega stališča južnotirolskih poslancev je popolnoma izključena. Pripravljeni so na povsem lojalno sodelovanje za obnovo dežele. Edina izprememba je v tem, da se sedaj opaža nekoliko večje zaupanje nasproti južnotirolskim poslancem, dočim poprej niti niso hoteli verjeti v iskrenost njihovih namenov.

Z ozirom na šolsko vprašanje je zahteval Toggenburg za starše popolno svobodo in pravico, da pošiljajo svoje otroke v tisto šolo, ki si jim zdi boljša. Ta svoboda mora biti enaka za Nemce in Italijane. Ni prav, da se Italijani silijo — kakor določa nova šolska naredba — da pošiljajo otroke v kako določeno šolo. Tako zakonodaja je narodno enostranska, je le v zaščito italijanskih šol, ne pa tudi drugojezičnih.

Kar se tiče uprave, se mora zahtevati brezpogojno, da vsak uradnik na južnem Tirolskem popolnoma pozna nemški jezik. Stanje na železniskih postajah je naravnost neznosno. Nemško prebivalstvo se more le redkokdaj sporazumeti z uslužbenci. Italija je v letu 1911. poskrbel, da so uradniki, določeni za — Libijo, poznali celo arabski jezik. Ustanovila je v ta namen posebne šole. Semkaj pa se pošiljajo uradniki brez potrebnega jezikovnega znanja.

V zaključnem odstavku se je Toggenburg baval s strogostjo cenzure. Senator Credaro je priznal v svojem govoru, da je cenzura včasih prestroga; hkratu pa ni priznal potrebe, da bi se uvedel tu svobodni italijanski tiskovni zakon.

Vsi vaši državniki — je vzkljnil Toggenburg — so pri vseh možnih prilikah podajali slovesne izjave, da ne mislijo na raznarodovanje nemškega naroda. Kar zahtevamo in kar moramo zahtevati vsekdar, nima nobenega drugega namena, nego da se branimo proti zatiranju nemške kulture, naših narodnih običajev in šeg in da dosežemo, da naša dežela pride do boljše stanja. Če se bodo naše izjave izvajale pravilno, potem si bomo resno prizadevali, da se narodno nasprotstvo ublaži in da pridemo do uspešnega skupnega dela.

dala, kako je nepoštena in nesmotna trgovina visala cene, sedaj pa opušta vsako zoščitno odredbo, kar je provzročilo znano lesno krizo, ki je popolnoma uničila indus-trijo z žagami.

Tudi glede živinoreje je vlada ukrenila ravno nasprotno od onega, kar bi bila morala. Na eni strani je ovirala izvoz, na drugi pa pospeševala uvoz v izredni meri, kar je bilo brez koristi za konsumente in le v korist nekaterim kupčevalec, a živinorejcem v velik škodo.

Namesto da bi vlada pospeševala tujski promet, je delala le težave tujim državljanom. Če vlada ne izpremeni svojega postopanja, je pričakovati popoln polom visoko razvitega tujskega prometa.

Na to se je Toggenburg baval z izjavo senatorja Tomasia, da je treba sovraštvo ublažiti. Poslanci južne Tirolske so pripravljeni na to, seveda le pod pogojem, da se bo tako delalo tudi z druge strani. Kaka izprememba načelnega stališča južnotirolskih poslancev je popolnoma izključena. Pripravljeni so na povsem lojalno sodelovanje za obnovo dežele. Edina izprememba je v tem, da se sedaj opaža nekoliko večje zaupanje nasproti južnotirolskim poslancem, dočim poprej niti niso hoteli verjeti v iskrenost njihovih namenov.

Z ozirom na šolsko vprašanje je zahteval Toggenburg za starše popolno svobodo in pravico, da pošiljajo svoje otroke v tisto šolo, ki si jim zdi boljša. Ta svoboda mora biti enaka za Nemce in Italijane. Ni prav, da se Italijani silijo — kakor določa nova šolska naredba — da pošiljajo otroke v kako določeno šolo. Tako zakonodaja je narodno enostranska, je le v zaščito italijanskih šol, ne pa tudi drugojezičnih.

Kar se tiče uprave, se mora zahtevati brezpogojno, da vsak uradnik na južnem Tirolskem popolnoma pozna nemški jezik. Stanje na železniskih postajah je naravnost neznosno. Nemško prebivalstvo se more le redkokdaj sporazumeti z uslužbenci. Italija je v letu 1911. poskrbel, da so uradniki, določeni za — Libijo, poznali celo arabski jezik. Ustanovila je v ta namen posebne šole. Semkaj pa se pošiljajo uradniki brez potrebnega jezikovnega znanja.

V zaključnem odstavku se je Toggenburg baval s strogostjo cenzure. Senator Credaro je priznal v svojem govoru, da je cenzura včasih prestroga; hkratu pa ni priznal potrebe, da bi se uvedel tu svobodni italijanski tiskovni zakon.

Vsi vaši državniki — je vzkljnil Toggenburg — so pri vseh možnih prilikah podajali slovesne izjave, da ne mislijo na raznarodovanje nemškega naroda. Kar zahtevamo in kar moramo zahtevati vsekdar, nima nobenega drugega namena, nego da se branimo proti zatiranju nemške kulture, naših narodnih običajev in šeg in da dosežemo, da naša dežela pride do boljše stanja. Če se bodo naše izjave izvajale pravilno, potem si bomo resno prizadevali, da se narodno nasprotstvo ublaži in da pridemo do uspešnega skupnega dela.

Jugosloveni v Italiji in opcijsko pravo

Pod tem naslovom piše zagrebski »Tagblatt«:

Rok za opcijo, poteče skoro istočasno v Jugoslaviji in v Julijski Krajini. Na kako pogoditi le s privoljenjem Italije. Potem opcije more namreč postati jugoslovenski državljani tudi tisti, ki je še podrejen vojaški dolžnosti, dočim sicer ravno ta vojaška obveznost izključuje spremembo državljanstva. »Edinost« poroča, da je komisija, ki ima odločati o prošnjah za opcijo, sestavljena tako, da imajo slovanski prosilci malo nade, da se jim bodo prošnje rešile ugodno.

Kdor ni tam pristojen in tudi rojen, ne postane ipso facto (po dejstvu samem) italijanski državljan, marveč se mora poprej izreči za italijansko državljanstvo, če tam trajno biva in hoče postati italijanski državljan. In mnogo jih je (posebno uradnikov), ki so sicer tam pristojni, a so bili slučajno je drugje rojeni, kar se čisto dogaja pri uradniških sinovih. Tem bo pač, če se jugoslovenske narodnosti, težko pripoznajo italijansko državljanstvo potom opcije in se bodo morali preseliti v Jugoslavijo, če se ne boje pogubiti s svojimi družinami vred.

še superkarga, ki se mu nikoli ne mudi na krov. Že eno uro ga čaka doln ob orežju in kot se mi zdi, bomo odhajali zadnji. Po mojem natanju naj bi nas družba ne nadlegovala s to gospodo, ki je trgovini le v oviro. Seveda v mestu imajo drugačno mnenje.

»Kaj pa imajo opraviti na ladji?« ga je vprašal Filip.

»Pregledati morajo blago in nadzorovati promet. Pa če bi se brigali le za to, bi še ne bilo ničesar hudega; tako pa se vmešavajo v vsako stvar in v mislih imajo le svojo korist. V resnici so pravi kralji, in predobro vedo, da se jim ne upamo ničesar reči, ker bi se lahko nad nami maščevali in odvzeli predprave. Družba zahteva, da se jim izkažejo vse časti in kadar pridejo na ladjo, moremo njim na čast odpreti pet strelav.

»Ali ste že znani z gospodom, ki ga pričakujete?«

»Ne — le po imenu ga poznam. Neki moj tovariš, s katerim je on že potoval, mi je omenil, da se mož zelo boji morja in da je silno, samoljuben.«

»Rad bi že imel, da pride,« je Filip odvrnil, »kajti komaj čakam, da odrinemo.«

»Zdi se mi, da vam je potovanje prava strast. Čul sem, da ste zapustili prijazno domacijo in mlado ženo.«

»Res je, potovati me zelo mika,« je potrdil Filip, »tudi se moram seznaniti z življenjem na ladji, ki si jo mislim kasneje tudi sam kupiti in poizkusiti srečo.«

Njegova višina je bila čisto primerna njegovi debelosti. Njegov obraz je bil okrogel in z ozirom na celotno postavo majhen.

Sivi lasje so mu frtilali v vetru in njegov nos je bil na koncu sumljivo rdeč, kar je bilo posledica prevelikega nagajanja do žganja ali pa vreotine njegove pipe, ki jo je odložil le takrat, kadar je izkazoval povelja ali pa kadar si je natlačil svoje pušičnik z novim tobakom.

»Dobro jutro, sinko moj,« ga je kapitan pozdravil in vzel pipo iz ust, »počakati moramo

PODLISTEK

KAPITAN MARRYAT

Leteči Holandec

Roman

(28)

V času naše povesti so že

Med tem pa poteče v Jugoslaviji opcijski rok in ostanejo tisti, ki ne zažene ipso facto, s sprejemom v državno službo, jugoslovenskega državljanstva — faktično brez vsakega državljanstva!

Iz znanih vzrokov se mnogo ljudi seli iz Italije v Jugoslavijo. Med temi je tudi mnogo takih, ki so v Julijski Krajini rojeni in pristojni, ki so torej italijanski državljani. Na tisoče jih je pa, ki si ne upajo se odreči italijanskega državljanstva potom opcije, dokler ne prodajo svojih posesti, ne likvidirajo svojega ostalega imetja in ga ne prenesejo v Jugoslavijo.

Priznati se mora, da zahteva to previdnost, ker le tihi dobje odškodnino za vojno škodo, ki so italijanski državljani; ker le tisti, ki so italijanski državljani, morejo dobiti dovoljenje za prihod v Italijo, da likvidirajo svoje premoženje, dočim se more tem optantom brez drugega odrediti dovoljenje in se bo morda tudi odrekli itd. itd. Kaki zakoni se morda še izdajo v Italiji glede inozemcev, posebno pa glede inozemskih nepremičnin lastnine, se ne more vedeti. Zato zahteva previdnost, da se odrečejo italijanskega državljanstva se le potem, ko likvidirajo svoje premoženje.

Koliko jih pride še v Jugoslavijo, ki se jim odreče italijanskega državljanstva potom opcije! Na tisoče jih je še tam, ki bi hoteli se le po likvidaciji svojega premoženja zaobiti jugoslovensko državljanstvo!

Kaj bo iz teh tisočev in tisočev, ki so deloma brez državljanstva, deloma italijanski državljani?

In nekaj se mora vendar storiti. Ker bo rok za opcijsko med tem že davno pri kraju, se jim mora z zakonito določbo dati možnost, da morejo, če prosijo za to, zadobiti jugoslovensko državljanstvo in da se ne bo postopalo z njimi kot s tuji, marveč kot z enakopravnimi državljani v vsakem pogledu, kakor je svoječasno delala Italija z avstrijskimi državljani italijanske narodnosti, ki so živeli v Italiji. To je človečanska in narodna dolžnost!

Pripomba uredništva »Edinosti«: Mi nikakor nečemo, da bi ta izvajanja naše tukajšnje ljudstvo razumelo kot spodbujanje k izseljevanju. Gre le za bodočnost tistih, ki so se že odselili v Jugoslavijo ali se bodo po sili razmer morali izseliti, ker jim bo življenje tu onemogočeno, ker ne zažene italijanskega državljanstva, čeprav so prošli zanje. Kdor pa le more, naj ostane tu, naj ne zapušta svoje grude. Saj je vendar v naravi človeka, da težko pozablja svoj domaći prag — pa naj je še tako bešen — in da vendarle vedno stremi po njem.

Pomagaite našim dijakom!

Ob novem letu naj bi se vsak zaveden Slovenec spomnil tudi »Podpornega društva za dijake na realci v Idriji«. To veljavno društvo podpira naše srednješolske dijake z razdeljevanjem šolskih knjig, z obleko in z denarjem. Idrijska realca in gimnazija sta edina tovrstna zavoda za celotno Julijsko Krajino. Društveno delovanje pa je popolnoma odvisno od podpore, katere dobiva društvo od svojih ustanovnih, rednih in podpornih članov širom Julijske Krajine. Čim obilnejše bodo te podpore in čim številnejši bodo društveni člani, tem več se bo lahko razdelilo med dijake. Lansko leto je društvo razdelilo med dijake obilno obleko, podpiralo je dijake, da so lažje plačevali stanarino in hrano, nakupilo je tudi novih šolskih knjig, ki so zelo drage. Tudi v nastopnem letu upa društvo storiti obilo dobrega v blagor srednješolske mladine, če mu bodo stali ob strani pošteno vredni in zavedni Slovenci.

Dnevne vesti

Nemorarno početje. Uradniki za ljudsko štetje zasledujejo s posebno vneto in — to je jasno — po posebnem nalogu, ali znajo v družinah tudi italijanski. In če so ljudje tako vlnjati, da jim odgovarjajo v tem jeziku, je zaključek teh gospodov uradnikov kratek in enostaven: Znače italijanski, torej ste Italijani! Tak zaključek je, seveda, že sam na sebi gorostasen nemisel. To dokazujejo ravno Italijani sami. Pred vojno je na tisoče in tisoče Italijanov iskalo dela in zasužnja v naših in tudi v nemških krajih, kjer so se po daljšem bivanju naučili vsaj nekoliko besed našega, oziroma nemškega jezika. Prisilila jih je v to vsakdanja potreba. Mari pa so zato ne-

hali biti Italijani? Med nami ga ni bilo človeka, ki bi jim hotel zato odrehati italijansko narodnost. In v italijanskih listih citamo dan na dan priporočila, naj se skrbijo za Italijane, živče v inozemstvu, da ohranijo svoj jezik in svojo narodnost. In mari ne zahteva Italija vseh potrebnih jamstev za neznačajno italijansko manjšino v Dalmaciji, da bo mogla živeti svoje svobodno italijansko življenje. Zahteva to, čeprav vemo mi in morajo vedeti tudi v Italiji, da vsi ti ljudje v Dalmaciji prav dobro razumejo in govorijo srbohrvatski jezik. Pa tudi če bi bilo res, da je kdo s poznavanjem drugega jezika izgubil pravico do lastnega, uradniki za ljudsko štetje še vedno ne bi imeli pravice pisati naše ljudi za Italijane. Kajti, neštevilo je naših ljudi, ki poleg svojega jezika poznajo še po dva, tri druge jezike: italijanski, nemški in morda tudi francoski! Mnogo je med nami tudi takih, ki poznajo vsled bivanja v Rusiji tudi ruski jezik. H kateri narodnosti pripadajo ti ljudje po logiki teh uradnikov: ali so Jugoslovenci, ali Italijani, ali Nemci, ali Rusi, ali celo Francozi? Deželni komisar na Goriskem Pettarin govori n. pr. prav dobro slovenski. Pa pojdit ga vprašat o njegovi narodnosti! Odgovor bo, da je Italijan. In tudi vsi laiki listi bi prisegli, da je Italijan! Po tolačenju teh uradnikov bi morali priti do gorostasnega zaključka: da je tisti, ki se je trudil z učenjem drugih jezikov, zapadel najhujši kazni: izgubi svoje narodnosti. Nesposobnežu in nevednežu pa bi šla dragocena nagrada: pravica zvestobe in vdanosti do lastnega jezika in lastne narodnosti! Vsako — nasilno ali zavratno — kratenje narodne pravice je najbolj nemoralno početje. To naj si zapomnijo gospodje uradniki.

Slab računar. Tukajšnji listi so te dni pričeli debelo tiskano poročilo iz Budimpešte, kako da so Madžari globoko hvaležni Italiji za njeno pomoč v burgenlandskem vprašanju. Verjamemo. Samo vprašanje je, ali poda Italiji ta madžarska hvaležnost zadostno odškodnino za tisto, kar je izgubila s svojim posredovanjem Madžarom v prilog? Kar je Della Torretta pridobil pri Madžarih, je stokrat izgubil pri Nemški Avstriji in Čehoslovski. Za prijateljstvo Madžarov je dobil zblizanje med Čehoslovsko in Nemško Avstrijo. Pograbil je po jajcu, a izgubil — kokoš. Dober računar — in politik mora biti dober računar — ne računa le, koliko mu more kako podjetje nesti, ampak tudi, koliko mu more škodovati! Della Torretta je mislil le na prvo, in je čisto zanemaril drugo. Slab računar. In mi smo uverjeni, da ni daleč dan, ko italijanski narod pozove tega računarja na strogi račun.

Opcija za jugoslovensko državljanstvo. Jugoslovanski uradni list »Službene Novine« objavlja odlok o opciji, ki določa med drugim sledeče: Vsi oni, ki so prekorčili 18 leto in imajo državljanstvo na ozemlju krone sv. Stefana, ki sedaj ne spada k kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, in kateri so po trianonski mirovni pogodbi postali romunski, poljski, čehoslovski ali italijanski državljani, lahko optirajo v roku enega leta za državljanstvo v kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, če so imeli isto državljanstvo pravico v kakem ozemlju bivše monarhije, katero pripada danes kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Enoletni rok začne potekati 26. julija 1921. Oni, ki so prekorčili 18 leto in ki bi radi postali državljani kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev po 1. členu te opције, prej državljanstvo v bivšem a. o. ozemlju, ki spada danes k kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, lahko optirajo v roku enega leta za državljanstvo v oni državi, h kateri spada ozemlje, na katerem so imeli isto pravico državljanstva. Rok začne potekati 26. julija 1921. Oni, ki so prekorčili 18 leto in in je njihov materin jezik in njihova narodnost srbsko-hrvatsko-slovenska, ki imajo pravico državljanstva v ozemlju, pripadajočem svoj čas kroni sv. Stefana, in tvorečem danes del kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, lahko postanejo državljani kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ako to v roku šestih mesecev zahtevajo. Rok se prične 26. julija 1921.

Osebe, ki niso jugoslovenske narodnosti, lahko optirajo za ono državo, kamor sodijo po svoji narodnosti, Nemci za Avstrijo, Čehi za Čehoslovsko itd. Glede podrobnosti naj se obrnejo na kr. jugoslovenska zastopstva v Rimu, Trstu, Bari ali Zadru.

Pozor potniki v Jugoslavijo! Belgradska vlada je izdala zakon, ki prepoveduje lastnim in tujim državljanom, da nesejo preko jugoslovenske meje več kakor 2000 (dva tisoč) dinarjev. Kdor bi imel pri sebi več kakor to svoto dinarjev, temu se odvzame vse denar, ki gre preko dovoljene meje. Ta določila veljajo tudi za potnike, kateri se vozijo preko Jugoslavije in se ne ustavijo v jugoslovenski državi. Tudi to, sedaj mislim je mirno.

«Res, mi dragi; toda ko smo enkrat že preko Rta, se ne smemo preveč na papirne pogodbe zanašati. Angliji nas vedno zasledujejo in zato je varno potovati v večjem številu ljudi, ki morajo biti vse oboroženi.»

«Koliko časa mislite bomo na potu?»

«Kar se nanes — mogoče dve leti, mogoče več, mogoče tudi manj, če nas le ne bodo na suhem uporabili v službi proti sovražnikom, kar se pa lahko pripeti!»

«Dve leti!» je vzdihnil Filip, «dve leti ločen od Amine!» In pri tej misli je globoko zavzdihnil, kajti polastila se ga je slutnja, da bo mogoče za vedno ločen.

«No, dragi moj, dve leti — to je malo,» je potolažil Myneher Klost Filipa, na katerem je opazil ožnost. «Nekoč sem bil izven doma pet dolgih let in povrh tega sem imel še nesrečo, kajti prišel sem domov praznih rok, in še brez ladje. Bil sem poslan v Chittagong, na vzhodni strani velikega bengalskega zaliva in sem brodiral tri mesece po reki. Postal sem ujetnik tamošnjih prebivalcev, ki mi niso pustili prodajati svojega blaga. Ker so mi odvzeli strelivo, sem bil napram njim brez moči. Ladijo so mi razdelili črvi. Rekel sem se na neki drugi ladij. Če ne bi doživel tega poloma, bi mi ne bilo treba podvzeti te vožnje, ki mi ne bo donesla skoro nikakega dobička. Toda že prihaja: na čolnovem jadreniku so izvezili zaustavljajo. Ze prihajajo. Myneher Hillebrand, pripravite topove, da pozdravimo superharka.»

(Dolje)

kajtna trgovska zbornica opozarja, da so se pripetile že mnogim našim trgovcem neprijetnosti, ker se niso držali predpisov tega zakona. Razpisani študenti. Iz ustanove »Girelamo Grego« so razpisani štiri študenti po 600. — lir za revne in vredne visokošolce. Po eden se podeli: slušatelju univerze, ki je dovršil tukajšnjo mestno gimnazijo; tehniku, ki je dovršil tukajšnjo mestno realko; dvema absolventoma tukajšnje trgovske in navične akademije, ki nadaljuje študije oziroma praktično brez plače. Prošnje se morajo vložiti pri municipiju do 10. januarja 1922. Priložiti se morajo: rojstni list, domovnica, ubožni list, zadnja šolska spričevala kakor tudi dokazilo, da je prošilec dovršil eno izmed goraj navedenih tržaških mestnih srednjih šol.

Božičnica pri Sv. Jakobu. V petek (jutri) ob 3. uri popoldne vaja v šoli za vse učence, ki so nastopili pri zadnji predstavi.

VSI NARODNIKI »GORISKE MATICE« V Trstu se posiljuje, da pridejo po plačane knjige. Razdajajo se danes v četrti in jutri v petek od 5. do 6. ure popoldne. Opozorjamo, da se razdajanje knjig zaključuje neprekinjeno v petek. Kdor ne pride do tega dne, ne more, jih ne bo mogel več dobiti, ker se pošljejo nazaj v Gorico. Dvelet. Kr. davčna uprava Trst I. naznanja: S 1. januarjem 1922. se ima plačati pri davčnem uradu (trg Chiesa Evangelica 2, I) obrok za prvo četrtletje davka na obrt.

Pevsko društvo »Zastava« v Lomjerju prirediti tudi letos kakor običajno na Silvestrovo večer veselico. Na sporedu bo enodejanka: »Pot do srca« in otroška igra v 2 dejanjih: »Teta iz Amerike«, deklaracija, razne pevske točke in novelični prizor. Med raznimi točkami svira narodna godba iz Boršta. Po veselici ples. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Za obilno udeležbo se priporoča obdor.

Novo poštno, brzojavno in telefonske pristojbine. Z dnem 1. januarja 1922. bo stopil v veljavo odlok o novih poštinih, brzojavnih in telefonskih pristojbinah, ki so kakor sledi:

1) Poštno pristojbine: priporočeno pismo 0.50; zavarovano pismo za prvih 200 lir 0.75; zavarovano pismo z nad 200 lirami za vsakih 10 lir ali njih odlomek 0.30; ekspresno pismo 0.60; za vsako posamezno številko dnevnika s tekočim poštanim računom, ki ne presega teže 50 gr. 0.06, za vsakih nadaljnjih 25 gr. — 0.03 več; za mesečni s tek. poš. rač. v teži 50 gr. 0.01, za vsakih nadaljnjih 25 gr. — 0.05 več; za periodične polletnike s tek. poš. rač. v teži 50 gr. — 0.02, za vsakih nadaljnjih 25 gr. — 0.01 več.

Promet z zavoji: za zavoj v teži enega kg L. 2.50; od 1 do 3 kg L. 5.—; od 3 do 5 kg L. 8.—; od 5 do 10 kg L. 13.—; prazne posode L. 3.—.

Promet s poštinih nakaznicami: poštna nakaznica za znesek od 100 do 200 lir L. 2.—; za vsakih nadaljnjih 100 lir L. 0.50 več.

2) Brzojavne pristojbine: za vsako brzojavko s plačanim odgovorom L. 0.50.

3) Telefonske pristojbine: medmestni pogovor na črti do 25 km L. 1.20; od 25 do 50 km L. 1.80; od 50 do 100 km L. 2.50; od 100 do 250 km L. 5.20; od 25 do 400 km L. 7.50; od 400 do 600 km L. 8.50; od 600 do 900 km L. 10; od 900 km dalje L. 15.

Iz tržaškega življenja

Tragičen samomor: pomorščak se je vrغل s četrtga nadstropja in ostal na licu mesta mrtve z razbito črepinjo. V objujenem svetovianskem okraju, in sicer v četrtm nadstropju hiše št. 527, je stanoval pomorščak Ivan Hucek, ki je bil v zadnjem času zelo žamšljen in očičen, kakor ni bila njegova navada. Kaj je bilo temu krivo? Domači in znanci so ga pogosto povpraševali, kaj mu teži srce. Toda on se jim je vsikar izogibal, da se sam ne ve, kaj pomenja njegova molččnost. Iz tega je torej razvidno, da ni hotel izdati svojih skrivnosti, ki so ga dovodele do samomora, o katerem ravno kar poročamo.

Bilo je včeraj v ranej jutur, ko je šel Silvester Lisjak po ulici, ki vodi mimo hiše, kjer stanuje družina Hucek, na delo. Bil je kakih dvajset korakov pred omenjeno hišo. Tedaj je slišal, da se na hiši odpira okno. Radovednost ga je silila, da je pogledal vkvku. V tem hipu je videl — saj se je že svitalo — nekaj, kar mu bo gotovo ostalo vedno v spominu: širokopleči mož — Hucek — je stal na oknu četrtga nadstropja in bil pripravljen, da se vrže vsak hip z njega. Lisjak je stresel mraz. V tem hipu je mož skočil z okna in padal. Potekel je komaj trenutek in ež je ležal na trdih tleh, mrtve z razbito črepinjo, iz katere so silili možgani in gorka kri. Lisjak je začel klicati na pomoč. Kmalu potem so se prikazale na oknih bližnjih hiš glave stanovalcev in trenutek pozneje je prišlo na ulico k miriču kar je bilo živega v bližini.

Truplo je bilo odpeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice. Po svetovianskem okraju se je govorilo včeraj ves dan o tem dogodku.

Dva požara. Pred snonjim je izbruhnil najhoben ogenj v tovarni zaginjal Alojzija Zuculija v Rojanu. Ogenj je povzročil malenkostno škodo.

Drugi ogenj je izbruhnil v neke stanovanju v ulici Alcaardi št. 493. Tudi ta požar je povzročil malenkostno škodo.

Dve tatvine. Marija Lacovitzova, stanujoča v ulici Giulia št. 46, je bila pred večerjajnim okradena v neki gostilni pri Sv. Jakobu sto lir.

Fran Svara, stanujoč v ulici S. Franciška Asiškega št. 38, je ukradel trdki Borghi deset srajc v vrednosti 300 lir. Moža so spravili pod ključ.

Vesti z Goriskega

V nedeljo vja v Ivanjigradu Pevsko in bralno društvo »Svoboda« priredi v nedeljo, dne 1. januarja veselico z bogatim sporedom. Na sporedu je »Voščilo« (deklaracija), kuplet »Kuhar«, kuplet »Kranjski pijanec«, igra »Stari in mladi« (Medved) in končno srečlov. K obilni udeležbi vlnudno vabi odbor.

Iz Stanjeja. Bralno in pevsko društvo »Stanjeja« priredi dne 31. t. m. v veliki grajski dvorani Silvestrov in obnem Gregorčičev večer. Vstop prost. — Odbor.

Podgora. Slovensko izobraževalno društvo »Podgora« se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli do lepega uspeha veselice. Posebna hvala gre steverjanskim mladini, ki nam je posodila delo odra in se polnoštevilno udeležila prireditve.

Tem potom prosimo prizadele, naj blagovoljno oprostiti, če niso mogli dobiti že plačanega sedeža. Nastal je nered edino za to, ker so nam najvišje oblasti v vsi sitnosti do zadnjega in očitno hoteli preprečiti predstavo.

Ker niso dovolili pravočasno razprodaje vstopnic, je nastal potek tak naval na sedeže, da je bila vsaka kontrola izključena. Zato pa oprostite in še enkrat — oprostite. Odbor.

Vesti z Notranjskega

Podporno društvo za dijake na realci v Idriji vabi k rednemu občnemu zboru za leto 1922. ki se bo vršil v torek, dne 3. januarja, ob 6. uri zvečer v prostorih tukajšnje realke. Odbor.

Usoda umstvenikov v Rusiji

Težka trpljenja, ki so prišla nad Rusijo, so zadela seveda v prvi vrsti umstvene (intelektualne) delavce, umetnike, učenjake, pisatelje itd. Finski listi so nešteto krat pisali o bedi razumnikov v sovjetski državi, dan na dan so stotine evropskih revij objavljale prošnje za pomoč duševnim delavcem v sovjetski državi. Fridtjof Nansen, ki se je nedavno povrnil s svojega potovanja v Moskvo, je imel pač priliko videti budo te mislečih ljudi. V raznih mestih so ustanovili učenjaki odbore, ki so si nadel kot glavno nalogo, da preskrbe majhno pomoč svojim gladujočim tovarišem v Petrogradu in Moskvi. Gorki, ki se je, kakor znano, v moskovskem svetu na vso moč zavzemal za pomoč stradajočim, je silno nerad dajal kaka pojasnila o usodi ruskih učenjakov, pesnikov in umetnikov.

Pred kakimi dvema meseci je čehoslovsko društvo učenjakov poslalo posebno misijo v Rusijo z različnim blagom: obleko, živili in knjigami v vrednosti kakih dveh milijonov finskih mark, to je: štirih milijonov sovjetskih rubljev. Te pošiljave so se prepeljale v Petrograd in so se izročile tam odboru »doma učenjakov«.

Kaj je to »dom učenjakov«? Ko je proletarijat prišel do gospodarstva, so bile tudi vse gospodarske in kulturne naprave uničene na en mah, kajti vsako nadaljnje obstajanje meščanskih organizacij bi se bilo smatralo za veleizdajstvo. Večina profesorjev, umetnikov in pisateljev je bila kar čez noč na cesti, brez službe in brez kruha. Ker so bili do skrajnosti izloženi samovolji komisarijev, jim je bilo težko najti kaj, s čimer bi se bili mogli preživljati. Delali so s svojimi najboljšimi močmi. Iskali so zaveščače ne le po pisarnah, ampak tudi pri ročnem delu. Tako ni bilo v Petrogradu nič nenavadnega, če je kak rektor izven službe postal kuhar ali črevljar.

Se le, ko je bil Maksim Gorki izvoljen v svet ljudskih komisarijev, se je zboljšal položaj umstvenikov. Gorki je ustanovil v letu 1920. oficioelno komisijo za pomoč učenjakom. V to komisijo sta prišla Gorki in njegov namestnik Pinkevič, potem odposlani Rdečega križa, nekoliko rektorjev visokih šol in drugi. Ta komisija ima svojega posebnega zastopnika v izvršnem odboru v Moskvi, ki je že naredil tovarišem zelo dragocene usluge. Učenjaki v Petrogradu imajo n. pr. svojo lastno organizacijo, ki šteje 2500 članov. Vsi ti so dobili svoj akademski pajok (racijo živil), obstoječ iz funta kruha dnevno, šest funtov masti mesečno, 12 funtov fižola mesečno, šest funtov graha, petnajst funtov mesa ali rib mesečno. Seveda ne dobivajo dotičniki niti tretjine določene količine, ker so oblastva vedno v krizah glede živil.

»Dom učenjakov« je nameščen v palači nekdanjega velikega kneza Vladimirja. V tej palači so se priredila stanovanja in dvorane za predavanja, v katerih morajo člani hiše prirediti predavanja. Razen tega se nahajajo tam delavnice različnih vrst.

Prebivalci palače morajo vršiti tudi ročna dela: morajo cepiti drva, donášati vodo, prati, kuriti, kuhati in drugo. Vključ vsemu temu delujejo člani »doma učenjakov« neutrudno na svojih nalogah in dosegli so že marsikak uspeh s svojim delom in svojo vztrajnostjo. V tem domu so se zasnovele številne ekspedicije, v tej mrzli palači je ustvaril marsikak akademik prejšnje carske ruske akademije važno delo za potomstvo.

Med člani te naprave se nahajajo odlična imena učenega sveta, kakor n. pr. profesor Oldenburg, znani orientalist in umetniški zgodovinar, mineralog Fersman in mnogi drugi. In vsi ti morajo živeti v največji bedi, drže visoko zastavo umetnosti in znanstva, delujejo marljivo, ne obupujejo. Saj se trudijo — za bodočnost!

Br.—č.

Književnost in umetnost

Učiteljske hrv. šola v Istri. Po dugom čakanju izšla je Početnica ali Prva čitanka od prof. Cronia Artura. Čitanka može se dobiti kod knjižare Ivan Novak, Pazin, Ist. P. Pojedini komad broširan stoji L. 3/50 a tvrdo vezan L. 4/50. Naručbe se izvršuju jedino proti pouzecu, ili ako se novac unapred pošalje.

»Jadranka«. S prihodnjim januarsko številko stopi »Jadranka« v drugo leto svojega obstoja. V tej kratki, komaj enoletni dobi, se je pridobila za naše razmere nenavadno obširen krog zvestih čitateljev. Najboljši dokaz za to nam je dejstvo, da »Jadranka« ne bolega na kroničnem primankljaju, kar je pri naših, posebno leposlovnih listih, nekaj popolnoma naravnega. Seveda si »Jadranka« ne domišlja, da igra v leposlovstvu kako vodilno ulogo. Njena naloga je bolj skromna, ona je namenjena priprostim slovenskim ženam in slovenskim družinam v razvedrilo in izobrazbo. Tisti, ki prestrogo kritizirajo taka podjetja, naj bi vpoštevili, da ni vse za vsakega, to, kar se literarni visokoznaboženemu človeku zdi dovršeno umetniško, je priprostemu človeku večkrat popolnoma nerazumljivo, medtem ko prav rad čita stvari, ki so bolj dostopne njegovemu duševnemu razvoju. Klasična umetnost je, seveda, dostopna ne-le inteligenci, temveč tudi širokim slojem, ali taki umetniki so bele vrane, ne le med maloštevilnim slovenskim ljudstvom v Italiji, temveč tudi v svetovni literaturi. Zato pa imajo vsi kulturni narodi veliko število popularnih publikacij, ki široke mase polagoma dvigajo na višje stopnje kulture. Da »Jadranka« odgovarja svoji ulogi poljudnega družinskega lista, nam priča — kakor omenjeno — njena priljubljenost med ženstvom, ki se nima navede ponašati s svojo visoko izobrazbenostjo. S tem pa ni rečeno, da je »Jadranka« tudi v svoji skromni ulogi poljudnega zabavnega in poučnega družinskega lista dosegla višek svoje popolnosti. Za to je še premlada in uživa premo podporo pri oni slovenski inteligenci, ki bi bila poklicana v to, da jo več piše, neguje, čita. Ako bi inteligentna hotela od svojih bogatih duševnih zakladov, ki jih je nabrala v slovenski, slovanski in svetovni kulturi, odstopiti svojemu narodu vsaj nekaj drobčiča na ta način, da sodeluje pri »Jadranci« in podobnih podjetjih, bi s tem gotovo mnogo bolj koristila svojemu narodu, nego da visokomerno kritizira to, kar skušajo posamezniki napraviti po svojih skromnih močeh.

Okrog »Jadranke« se je toraj že v prvem letu njenega obstanka zbral lep krog čitateljev in čitateljic, ki čakajo, da jim bo domača inteligenca preko nje marsikaj lepega in koristnega povedala. Upamo, da bodo naši razumni vpoštevati željo teh množic in storili svojo dolžnost ter s tem pripomogli, da bo »Jadranka« v prihodnjem letu še boljše izvrševala svojo nalogo nego do sedaj.

Čika Jova — Gradnik: Pisani oblaki. Pesmi za otroke. Izdala in založila »Tiskovna zadruga« v Ljubljani. — Nova zbirka prevedenih mladinskih pesmi, ki jih je priiskrbel dr. Alojzij Gradnik. Kot z »Malajem in Malonom« nismo bili tako zelo zadovoljni kot prej s »Kalamandarijo«, moramo reči, da je zbirka »Pisani oblaki« zopet nekako na višini »Kalamandarije« in primeren božični dar za naše otroke, naj si bo po vsebini ali po opremi. Ne bomo se prepirali, ali so taki prevodi potrebni ali ne, dokler imamo tako ubogo mladinsko literaturo pri nas, vendar bi bilo prav, da bi nas A. Gradnik seznanil še s kakim drugim srbskim mladinskim pesnikom, ali celo z več hkratu, t. j. z njih najboljšimi deli.

Vida Jerajeva bo izdala svoje otroške pesmi pri Slov. Matici. Izidejo v par dneh.

»Dom in svet« je izhajal to leto samo štirikrat in še to s težavo. Zadnji zvezek še ni izšel; nahaja se v tisku. Prihodnje leto bo izhajal list vsak mesec kot svoječasno, le da se bo njegova oblika nekoliko spremenila; izhajal bo v formatu »Casa« (ali »Lj. Zvona«) na 48. straneh. Imel bo nov ovitek. Prinašal bo umetnostne priloge kot poprej. Sodelovali bodo pri njem naši najboljši pisatelji. Uredništvo se je spremenilo v toliko, da bo poleg dr. Stelčeta za urednika tudi Silvin Sardenko.

DAROVI

V zahvalo gosp. učitelju Vrču in njegovemu pevskemu osebju v Kanalu za krasno izvajanje žalostinke povodom pogreba nepozabnega finančnega komisarja Josipa Logarja in mesto venca daruje za njim žalujoči svak CMD 50 lir. Denar hrani upravnistvo.

Za Miklavžev dan gojencev otroškega vrta pri Sv. Ivanu so darovali po 10 lir: Gradisar, Tina; po 6 lir: Mloč T.; po 5 lir: G. Mikelič, Anica Gustinčič, Bucik, gosp. Fran Sila, župnik pri Sv. Ivanu, Anton Čehovin, Trampuž, Urizio, Milčič, Zeleznik, Dougan Jožica, Jaklič Josip, Jaklič Anton, Pahor, Strajn, Grmek (že objavljeno); po 4 lire: Marij Pahor, G. Kati, Kompanija; po 3 lire: A. G., Lenardon Kristina, Ana Škrap, Kosir, Grčević, Bak, N. N. V., V. Ponikvar, Sabadin, Rodé Silvester, učitelj v sv. Ivanu; po 2 lire: G. Milka, Mahnič, Baretto, Štefanija Solak, Počkar Josipina, N. N., Rajko Katina, Gaznig Ettore, Justa Gasperčič, Stanič, Šušterk, N. N. — Obesnel, Verčon, Furlan M., Nečitljivo, N. N., Pavla Kocjančič, N. N., Peritica; po 1 liru: N. N., Pina K., D. Mitrič, Sever K., N. N., Kenda, N. N., Svetk, Jaklič, Marelja, Krajnc, Anton Grgič.

Vodstvo otroškega vrta se najiskrenejše zahvaljuje v imenu svojih gojencev darovalcem, kakor tudi pridnim nabirateljicam Golobovim iz »Bosketa« in Františki Škrap ker so tako pridno nabirale. Bog platil!

Gospodarstvo

Tovarna cinka v Celju. Prodvajanje v dvorani cinka v Celju, ki je pred vojno cvetela, pada sedaj stalno in to v glavnem zato, ker trpi tovarna na pomanjkanju surovin. V letu 1917. je tovarna izdelala 40.787 meterskih stotov surovega cinka in 2298 meterskih stotov cinkovega prahu. Proizvodnja je že v letu 1919. padla na 18070 meterskih stotov, v letu 1920. na 14274 stotov surovega cinka in 2346 meterskih stotov bakrenega vitriola. Tudi sedaj nadejuje baje izdelovanje.

Pomnožitev proizvodnje premoga v Jugoslaviji. Jugoslovensko proizvodnje premoga je porastlo na 1000 vagonov dnevno. Okroglo za 5000 vagonov je že pripravljenih za odposiljatev, a se ne morejo odposlati radi pomanjkanja vagonov.

Borzna poročila.

Tečaj

Trst, dne 28. decembra 1921.

Jadranska banka	130
Cosulich	283
Dalmacija	209
Gorolmich	1500
Libera Tricestina	463
Lloyd	1320
Lussino	700
Martinioli	131
Oceanica	248
Premuda	347
Tripolcovich	241
Ampelea	601
Cement Dalmatia	335
Cement Spalato	260

ŽIVNOSTENSKA BANKA
PODRUŽNICA V TRSTU
Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.
Dobitna glavica in rezervni kapital K. C. št. 25.000.000
Izvršuje kreditno vsa bančne in menjalniške transakcije.
Uradne ure od 9-13

Mali oglasi

se računajo po 20 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

SOBICA s hrano ali brez hrane se odda v najem. Via Cologna 23 vrata 10. 2351

STEKLENA OMARA, primerna za gostilno in omara s 4 predali iz trdega lesa se radi selive proda. Sv. Ivan 1645 za gostilno Suban. 2350

SCEM kakršno si bode službo v Trstu ali Jugoslaviji. Govorim štiri jezike. Naslov pri upravnistvu. 2344

NOVE POSTELJE iz trdega lesa L 100.—, vzmeti 55.—, žimnice 40.—, umivalniki, nočne omarice, chiffoniers, spalne sobe od L 1900 dalje. Fonderia 12, I. desno. 59

ODDAM eno ali dve postelji. Rojan-Scorcola. S. Pietro 40, vrata 2. 2345

KORESPONDENT, eventuelno tudi gospodična samostojen, za srbo-hrvaščino po možnosti tudi za slovenščino, išče tvrdka za Milan. Cenjene ponudbe pod šifro „Milano“ na upravnistvo „Edinosti“. 2346

MOKO in kruh za prašiče ter lahek voziček na 4 kolesih prodam. S. Cillino sup. 1812 v hiši Kastelica. 2348

POHIŠTVO prodam. Stanovanje takoj prosto. Naslov pri upravnistvu. 2347

ZIVINOREJCI testenine in fižol za živino. Via Udine 10. Od 30. decembra do 10. januarja zaprto. 2349

NOVE POSTELJE za L 95.—, vzmeti L 60.—, volnene žimnice L 95.—, iz morske trave L 50.— nočne omarice, umivalniki, chiffonier, omare in pohištvo za popolno sobo po izredno nizkih cenah. Fonderia 3. 2329

POZOR AMERIKANCI! Proda se posestvo obstoječe iz dveh enonadstropnih hiš, (v eni se nahaja staroznana, dobrodoča gostilna) gospodarskega poslopija, njiv in dveh vrtov, od katerih eden je urejen za gostilno. Gostilna se nahaja tik farne cerkve v večjem kraju ob železnici. Ponudbe pod „Ugodna prilika“ na upravnistvo lista. 2241

UGLASANJE klavirjev, vsakovrstna popraviljanja, lekcije v vijolini, Turrini, 113 Trst 7. 2337

HISA v Meršah, občine Materija, v jako dobrem stanju in zemljišče se proda po ugodni ceni. Pojasnila daje J. Drožina, Padež 20, Vremski Britof. 2338

AUTOMOBIL, dobro ohranjen, 30 HP, s sedmimi prostori, porabi 16 litrov bencina na 100 km prodam za 16.000 lir ali zamenjam drugo blago. Berne, Trst, Via dell'Olmo 1, I. 2340

KROJAČNICA Avgust Stular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 23

FLUID ZA KONJE, redilni prah za živino, vsakovrstna zdravila za živalske bolezni. Zaloge v lekarni, II. Bistrica. 62

IZREDNA PRILIKA. Spalna soba iz bukovega lesa, dve mizici, ura, podoba matere božje z godbo, prodam za L 2100.—. Cohen, Via Solitario 1. 67

ZGUBIL se je, ali bil odpeljan pes, ki sliši na ime „Sultan“. Kdor ga pripelje nazaj ali pove zanj, dobi L 50.— nagrade. Strancar, gostilna na Ionjerski cesti. 2442

MLAD jugoslovanski korespondent vešč slovenske korespondence, strojepisja, stenografije, stavbenega risanja, znanje nemškega, hrvaškega in nekoliko italijanskega ter izvrševan tudi v lesni trgovini, išče mesta s 1. januarjem pri kakih industrijskih ali trgovskih tvrdki. Naslov pri upravnistvu. 2443

ATO in srebrne krone plačam več kot drugi. upel. Albert Povh, arar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 44

OZORI Srebrne krone in zlato po najvišjih cenah plačuje edini grozist Belleli Vita, Via Madonnina 10, I. 38

KRONE srebrne in zlate, plačuje po najvišjih cenah Pertot, Via S. Francesco 15, II. 50

PRIPOROČA se dobroznana brivnica Josip Jerman, Trst, ul. XXX. Ottobre 14. (37)

BIOGLOBIN, najboljša krepilno sredstvo za slabokrvne ženske in otroke. Letošnje prvovrstno ribje olje se dobiva v lekarni v II. Bistrici. 62

UBIRALEC in popravljalec glasovirjev in harmonijev. Pečar Andrej, Trst, via Coroneo 1, V. nad. 62

! KDOR HOČE KAJ KUPITI
! KDOR HOČE KAJ PRODATI
! KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD.
! INSERIRAJ V „EDINOSTI“ !

Trgovina na prodaj.

Dobro vpeljana trgovina mešanega blaga z mesečnim prometom 200.000 jug. kron, lepini velikimi, najboljšimi ohranjenimi nadstropnimi poslopiji velikimi modernimi lokali, na zelo prometnem kraju ob glavni cesti na deželi v mariborskem kraju, se takoj proda za 100.000 lir ali se sprejme družabnik s 50.000 lirami. Trgovska izobrazba ni neobhodno potrebna. Ponudba pod „Velik promet“ na Karla Scheidbach, posredovalca posestev v Mariboru, Gosposka ulica. 1001

Posestvo na prodaj!

Proda se posestvo z njivami in sadnim drevjem (približno 20 oralov) z vsem gospodarskim orodjem in mlinom, vse v dobrem stanju. — Več se izve pri Jožefu Lovrenčiču v Harijah št. 10, pošta II. Bistrica. 1000

Proda se iz proste roke krasno posestvo „Zakovk“ v Doleh nad Idrijo.

Isto obsega: veliko kmetsko hišo s potrebnimi gospodarskimi poslopiji, ki merijo skupno 14 arov in 36 m². Njiv je 8 ha, 30 ar, 82 m², travnikov je 15 ha 49 ar, 95 m², pašnikov je 54 ha, 83 ar, 88 m² (so večinoma pogozdeni), gozdov je 8 ha, 33 ar, 87 m². Cena se izve pri lastnikih posestva v Idriji hiš. št. 68.

Ljubljanska kreditna banka Podružnica v Trstu. Centrala v Ljubljani.

Podružnice:
Celje, Borovlje, Gorica, Saraj, Split, Trst, Maribor, Pivaj.
Dobitna glavica K 50.000.000. Rezerva K 45.000.000

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v litrah na hranilne knjižice proti 3% obrestovanju. Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice.
Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13

GORIŠKA PRATIKA za leto 1922

je izšla z zelo zanimivo vsebino. Vsaka slovenska družina jo mora imeti.

Cena L 1.60
Dobi se v Gorici v knjigarni „Katoliškega tiskovnega društva“ Via Carducci št. 2. 904
- ZAHTEVAJTE JO POVSOD -

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu

registrirana zadr. z neomejenim jamstvom
Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 5, I.
Obrestuje navadne hranilne vloge po

5%

vloge, vezane na trimesečno odpoved. po 5 1/2% ako znašajo 20-30.000 Lit. po 6% ako znašajo 30-40.000 „ po 6 1/2% ako presegajo 40.000 „
Trgovcem odvarja tekoče čekovne račune Posoja hranilne pušice na dom.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega premoženja nad 2300 zadržnikov, vredno nad 50 milijonov lir. Daje posojila na poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev ali dragocenosti.

Uradne ure od 8-13.
Tel. št. 16-04. Tel. št. 16-04.

MLEKARNA

v via Giovanni Boccaccio št. 4 razpolaga dnevno s 300-400 l svežega vipavskega mleka. 1022

Proda se

dobro vpeljana tovarna sladne kave, oddaljena 10 minut od Maribora. Natančnejša pojasnila daje lastnik tovarne Viktor Jarc, Maribor. 994

Srebrne krone

kupujem in plačujem po cenah, ki jih drugi ne moreje plačati. (1018)

Via Pondares št. 6, I.

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVH
Trst, Piazza Garibaldi št. 2
(prej Barriera)

Tvrška Race & Co

Trst, Riva Grumula št. 2.
Velika zaloga istrskega belega in črnega vina, kakor tudi vermouta, marsale in tropinovke.

Vina za tranzit nasproti trgovini, Hangar molo Venezia. 60
Telefon 24-95. Brzjav: Raceco

KUNINE

zlatičine, lisice, dihurjeve, vidrine, jazbečve ter zajčve

KOŽE

plačuje po najvišjih cenah. 61
D. WINDSPACH, Trst, Via Cesare Battisti (Stadion) št. 10, II. nadstr.

Uvozna in izvozna tvrdka

Debiasio & Domenis

Trst, via Coroneo 13, telef. 12-34
opozarja na novodošle velike partije stekle nine, porcelane, emailirane kuhinjske posode in najrazličnejših šip v originalnih zabojih po najnižjih konkurenčnih cenah.
Vse blago je češkega izvora. 33

Inserirajte v „Edinosti“

Zobozdravnik Dr. C. Fontana

Trst, Piazza Goldoni 11, II.

„MIR“

Glavna vzajemna zavarovalna družba proti požaru in drugim nezgodam s sedežem v Milanu.

Zastopnik družbe
„L' Urbaine“ et „La Seine“
v PARIZU.

— Društveni kapital 10.000.000. —
Zastopstva v

Avstriji, Ogrskem, Jugoslaviji, Transilvaniji.
Glavno zastopstvo za Istro
Trst, Via San Nicolo št. 11.

Zastopstvo za Julijsko Krajino
Ermanno Morgenstein — Trst
Via Ugo Polonio 3

Purič Andrej

Trst — Via Media št. 6 — Trst

ima na prodaj večjo množino izgotovljenih štedilnikov ter prevzema in izvršuje točno vsakovrstna nova naročila

Pod ugodnimi pogoji in po zmernih cenah nudijo letos VINSKE KLETI

BRATA ABUJA

Gorica — Via S. Antonio 4 — Gorica
Kojško, Števerjan (Brda)

velike množine: vipavskih, furlanskih, istrskih vin in briške rebule. 979

Pri Sv. Jakobu — Via Giuseppe Caprin 5

ČEVLIARNICI FORCESSIN

dobite v
najtrepežnejše
OBUVALO ZA MOŠKE, ŽENSKE IN DEČKE.

Specijaliteta otroškega obuvala.
Cene posebno zmerne. Postrežba točna.

A. D. MASI & G. SFERZA

Mavricija Wackvitzza nasledniki
Trst, ulica Torre bianca 32. Telefon 29-83.

Velika izbira majoličnih in železnih peči, železnih prenesljivih štedilnikov znamka „Triumph“, popolnega železja za ognjišča, pečic za ognjišča, vratice iz litega železa, plošč iz litega železa, razneje, cevi in aparatov „Johann“ za dimnike. (13)

Zaloga majoličnih plošč za prevlačenje.

Tiskarna „Edinost“ v Trstu

izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno

Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20

Urarna in zlatarna FRANCESCO BUDA

Trst, Via Scalinata št. 1

sprejema vsakovrstna popravila. — Cene vedno najnižje.
Kupuje srebrne krone.
Pozor na naslov! Pozor na naslov!

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poroštvo, uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebiana št. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt

Št. telef. 25-67.

Naročajte in širite „EDINOST“

JADRANSKA BANKA

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Prevezema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opuzla, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu